

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind moratoriul pentru amânarea executării silite a cetățenilor persoane fizice din imobile cu destinație de locuință

Analizând propunerea legislativă privind moratoriul pentru amânarea executării silite a cetățenilor persoane fizice din imobile cu destinație de locuință, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.b38 din 20.02.2013,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare amânarea executării silite a cetățenilor persoane fizice din imobile cu destinație de locuință, dacă aceștia îndeplinesc anumite condiții.

Potrivit Expunerii de motive, elaborarea propunerii legislative este justificată de necesitatea de a se da posibilitatea celor care, în condițiile scăderii nivelului de trai al populației, nu-și mai pot plăti datoriile, de a se redresa din punct de vedere financiar, preîntâmpinând astfel evacuarea acestora din locuințe.

Propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor ordinare, prima Cameră sesizată fiind Senatul, în conformitate cu prevederile art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată.

2. În cazul în care, prin normele propuse referitoare la obligația Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului de a efectua verificările necesare în vederea emiterii certificatului care să ateste îndeplinirea condițiilor pentru amânare, se afectează cheltuielile bugetare, devin incidente dispozițiile art.111 alin.(1) teza a doua din Constituția României, republicată, fiind obligatorie solicitarea unei informări din partea Guvernului.

3. Semnalăm că, potrivit normelor de tehnică legislativă, în cazul reglementărilor de mică întindere, cum este cazul de față, textul se redactează fără a se marca distinct, sub forma unor capitole, dispozițiile generale, cele privind fondul reglementării, precum și dispozițiile tranzitorii și finale.

Pe de altă parte, dispozițiile de fond nu se grupează în „prevederi speciale” și „prevederi de aplicare”, așa cum se propune în proiect, iar capitolele nu pot fi alcătuite dintr-un singur articol, cum este cazul Cap.I și II.

Totodată, potrivit prevederilor art.49 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă textul unui articol conține enumerări prezentate distinct, acestea se identifică prin utilizarea literelor și nu cu cifre, așa cum este cazul la art.1 și 2.

În același timp, redactarea nu corespunde în totdeauna limbajului juridic. Exemplificăm în acest sens cu exprimări de genul „**moratoriul pentru amânarea**” - care este tautologică, „**i s-a imputat soluția** executării silite” - noțiunea de imputare fiind impropriu folosită în context, „cetățenii care fac **obiectul** prezentei legi” - cetățenii beneficiind de prevederile legii, nicidecum făcând obiectul legii, „condițiile **stipulate** de lege” - în loc de „condițiile prevăzute de lege”, precum și „evacuarea **silită**”- caracterul silit fiind asociat de lege executării, nu evacuării.

4. Din conținutul propunerii legislative, care vine să instituie măsuri derogatorii de la dreptul comun, nu rezultă cu claritate dacă intenția inițiatorilor a fost aceea de a se referi la un **moratoriu** acordat debitorilor, adică la o prorogare a scadenței, **sau** la **suspendarea** executării silite, instituție juridică consacrată de art.691 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Referitor la acest aspect, menționăm că, în cazul în care persoanele aflate în imposibilitate de plată beneficiază de un moratoriu, nu se mai ajunge în faza executării silite, scopul moratoriului fiind tocmai acela de a da posibilitatea acestor persoane de a-și reveni din punct de vedere financiar, astfel încât să poată plăti.

Față de cele arătate, apreciem că este necesar ca inițiatorii să configureze ipoteza avută în vedere, **inclusiv datoriile** (natură, quantum) în privința cărora persoanele respective beneficiază de soluția legislativă vizată, precum și **situația socială și financiară a debitorului**, în caz contrar propunerea legislativă nefiind funcțională.

Totodată, este de analizat impactul unei asemenea reglementări asupra instituțiilor de credit, dacă soluția propusă nu conduce la o restrângere a activității de creditare, din cauza restituirii cu întârziere a creditului, precum și a imposibilității garantării unor eventuale noi credite de către persoanele aflate deja în imposibilitate de plată.

5. La titlu, întrucât calitatea de cetățeni (români, așa cum se menționează în cadrul art.I partea introductivă) imprimă reglementării propuse un caracter discriminatoriu la nivelul Uniunii Europene, conducând la o inegalitate de tratament a propriilor cetățeni în raport cu cei ai statelor membre UE, propunem lărgirea sferei beneficiarilor legii la **persoanele fizice** în general, fără a se condiționa beneficiul legii de calitatea de cetățean român.

Având în vedere și că executarea silită poartă asupra **bunurilor**, în speță **asupra imobilelor cu destinație de locuință aflate în proprietatea persoanelor fizice**, recomandăm reformularea corespunzătoare a titlului.

6. Menționăm că formula introductivă consacrată de art.42 alin.(2) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este următoarea: „**Parlamentul României adoptă prezenta lege**”.

7. La art.1 partea introductivă, nu este clar la ce se referă formularea „care nu mai au **în posesie** un alt imobil cu destinație de locuință”. În ipoteza în care este vizată **proprietatea** unui alt imobil cu destinație de locuință, menționăm că, potrivit art.802 alin.(5) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cazul titlurilor executorii privitoare la creanțe a căror valoare nu depășește 10.000 lei, vânzarea imobilelor debitorului poate fi făcută numai dacă acesta nu are alte bunuri urmăribile sau dacă are bunuri urmăribile, dar nu pot fi valorificate. Prin urmare, a nu avea în proprietate alte bunuri reprezintă tocmai condiția executării silite asupra imobilului în cauză, nu o condiție pentru exonerare.

În ipoteza în care însă este vizată **detenția precară**, cu alte cuvinte ipoteza în care respectivele persoane nu au unde locui în calitate de chiriași, îndeplinirea oricărei condiții din cele prevăzute alternativ la pct.1-4, cu care condiția negativă sus-menționată se cumulează, poate conduce la concluzia că veniturile sunt neîndestulătoare pentru a închiria o locuință, fiind de analizat dacă mai este cazul impunerii acestei condiții negative.

În orice caz, semnalăm că posesia nu mai constituie, ca în reglementarea vechiului Cod civil, o prerogativă a dreptului de proprietate. Astfel, potrivit dispozițiilor art.916 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, posesia este exercitarea **în fapt** a prerogativelor dreptului de proprietate asupra unui bun de către persoana care îl stăpânește și care **se comportă ca un proprietar** sau ca un titular al altui drept real. Prin urmare, cel care posedă nu are calitatea de proprietar sau de titular al altui drept real (chiriaș, în speță).

Observația este valabilă și pentru **pct.5**.

8. La pct.1 al art.1, întrucât salariul mediu pe economie ar putea permite închirierea unei alte locuințe, recomandăm să fie avut în vedere salariul **minim brut** pe economie.

La **pct.3**, norma propusă prevede o probă negativă, imposibil de făcut, motiv pentru care considerăm că ar trebui reținută condiția **înregistrării debitorului la agenția pentru ocuparea forței de muncă în a cărei rază teritorială își are domiciliul**, norma corelându-se în acest fel și cu prevederile art.34 alin.(3) lit.a) din Legea nr.76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

La **pct.4**, pentru folosirea unui limbaj juridic adecvat, propunem ca textul să se refere la „afecțiuni încadrabile în **gradele de handicap prevăzute de lege**”. Menționăm că gradele de handicap nu cunosc o definiție prin lege, acestea fiind doar prevăzute la art.86 alin.(1) din Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și anume: ușor, mediu, accentuat și grav.

La **pct.5**, deși formularea corectă ar fi aceea potrivit căreia debitorul nu are **în proprietate alte bunuri** urmăribile sau are **în proprietate bunuri** urmăribile care nu pot fi valorificate, propunem eliminarea acestei condiții, întrucât, așa cum s-a arătat la **pct.7 supra**, ea constituie tocmai condiția executării silite asupra imobilului respectiv, conform prevederilor art.802 alin.(5) din Legea nr.134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la creanțele a căror valoare nu depășește 10.000 lei.

Totodată, propunem ca inițiatorii să circumstanțieze condițiile de la pct.1-4, astfel încât existența lor să determine imposibilitatea debitorului de a plăti. *Exempli gratia*, debitorul poate fi unicul întreținător al unei familii cu doi sau mai mulți copii, dar veniturile

sale să-i permită închirierea unei locuințe, condițiile sus-menționate fiind prevăzute alternativ, nu cumulativ.

9. La art.2 partea introductivă, semnalăm că nu se prevede nicio sancțiune în cazul în care cel care a beneficiat de amânare nu își îndeplinește obligația de reîncepere a achitării datoriilor.

Reiterăm, în mod corespunzător, această observație și pentru **art.4.**

La **pct.1**, textul trebuie astfel formulat încât să rezulte că actualizarea cu rata inflației vizează datoria propriu-zisă (principalul) plus dobânda.

10. La art.4, norma propusă nu menționează de când începe să curgă termenul de cinci zile lucrătoare. Este, deci, necesară completarea textului.

Totodată, este de analizat dacă, pentru a conferi normei un caracter complet, nu ar trebui să se precizeze și în ce constau verificările instituționale și la fața locului pe care are obligația să le efectueze Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului.

11. La art.5, în ipoteza în care intenția inițiatorilor a fost aceea de a se referi la un **moratoriu** acordat debitorilor, considerăm că **obligația prezentării certificatului trebuie să existe înainte (de pildă, cu o lună) ca obligația să devină exigibilă**, întrucât, altfel, avem de-a face cu suspendarea executării silite. Or, cele două ipoteze (moratoriul, respectiv suspendarea executării) se exclud reciproc.

Totodată, apreciem că este indicat să se prevadă generic că acest certificat se prezintă **creditorului**, fără a se mai enumera concret posibili creditorii, existând riscul omiterii unora dintre aceștia.

Tot la art.5, având în vedere observația formulată la pct.5 din aviz, sugerăm înlocuirea cuvântului „Cetățenii” prin cuvântul „Persoanele”.

dr. Dragoș ILIEȘCU

București
Nr. 155/18.03.2013